Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 3 oktober 2019*

”Begäran om förhandsavgörande – Invandringspolitik – Varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning – Direktiv 2003/109/EG – Villkor för att förvärva ställning som varaktigt bosatt – Artikel 5.1 a – Stabila, regelbundna och tillräckliga försörjningsmedel”

I mål C-302/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Migrationsdomstolen, Belgien) genom beslut av den 14 december 2017, som inkom till domstolen den 4 maj 2018, i målet

X

mot

Belgische Staat

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Prechal (referent) samt domarna F. Biltgen, J. Malenovský, C.G. Fernlund och L.S. Rossi,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– X, genom J. Hardy, advocaat,

– Belgiens regering, genom C. Pochet, M. Jacobs och P. Cottin, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av E. Matterne, advocaat,

– Tjeckiens regering, genom M. Smolek och J. Vláčil, båda i egenskap av ombud,

– Tysklands regering, genom T. Henze och J. Möller, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: nederländska.

– Frankrikes regering, genom E. de Moustier, A.-L. Desjonquères och E. Armoet, samtliga i egenskap av ombud,

– Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av L. D'Ascia, avvocato dello Stato,

– Österrikes regering, genom J. Schmoll, i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom C. Cattabriga och G. Wils, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 6 juni 2019 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 5.1 a i rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (EUT L 16, 2004, s. 44).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan X och Belgische Staat (belgiska staten) angående bland annat avslag på en ansökan om etableringstillstånd och erhållande av ställning som varaktigt bosatt.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 2003/86/EG

3 Artikel 7.1 i rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (EUT L 251, 2003, s. 12) har följande lydelse:

”1. När ansökan om familjeåterförening lämnas in får den berörda medlemsstaten kräva att den person som har lämnat in ansökan lägger fram bevis för att referenspersonen har

…

c) stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att försörja referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten. Medlemsstaterna skall bedöma dessa försörjningsmedel med hänsyn till vilken typ av medel det rör sig om och inkomsternas regelbundenhet, och får beakta nivån för minimilöner och -pensioner samt antalet familjemedlemmar.”

Direktiv 2003/109

4 I skälen 1, 2, 4, 6, 7 och 10 i direktiv 2003/109 anges följande:

”(1) För att gradvis upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa föreskrivs i [EG-fördraget] dels att det skall vidtas åtgärder som syftar till att säkerställa den fria rörligheten för personer, och i samband därmed direkt relaterade stödåtgärder avseende kontroller vid yttre gränser, asyl och invandring, dels att det skall vidtas åtgärder som rör asyl, invandring och skydd av rättigheter för tredjelandsmedborgare.

(2) Vid sitt extra möte i Tammerfors den 15–16 oktober 1999 konstaterade rådet att den rättsliga ställningen för tredjelandsmedborgare bör tillnärmas den som medlemsstaternas medborgare åtnjuter och att en person som har vistats lagligen i en medlemsstat under en tid som skall fastställas och som har uppehållstillstånd för längre tid bör i den medlemsstaten beviljas en uppsättning enhetliga rättigheter som ligger så nära EU-medborgarnas rättigheter som möjligt.

…

(4) Varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares integration i medlemsstaterna är en nyckelfaktor för att stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen, vilket är ett av gemenskapens grundläggande mål enligt fördraget.

…

(6) Det viktigaste kriteriet för att kunna förvärva ställning som varaktigt bosatt bör vara bosättningstiden inom en medlemsstats territorium. Bosättningen bör ha varit laglig och oavbruten för att vittna om personens förankring i landet. En viss flexibilitet bör dock finnas med tanke på omständigheter som kan tvinga en person att tillfälligt lämna territoriet.

(7) För att förvärva ställning som varaktigt bosatt bör tredjelandsmedborgare kunna visa att de förfogar över tillräckliga medel för sin försörjning och en sjukförsäkring, så att de inte blir en belastning för medlemsstaten. När medlemsstaterna bedömer innehav av stabila och regelbundna försörjningsmedel får de beakta faktorer såsom avgifter till pensionssystemet och fullgörande av skattskyldighet.

…

(10) Det bör inrättas ett system med förfaranderegler för prövning av ansökningar om ställning som varaktigt bosatt. Dessa förfaranden bör vara effektiva och genomförbara i förhållande till den normala arbetsbelastningen vid medlemsstaternas myndigheter, samt tillåta insyn och vara rättvisa för att ge de berörda personerna adekvat rättssäkerhet. [De bör inte utgöra ett sätt att hindra utövande av rätten till bosättning.]”

5 I artikel 5 i detta direktiv, med rubriken ”Villkor för att förvärva ställning som varaktigt bosatt”, anges följande:

”1. Medlemsstaterna skall kräva att tredjelandsmedborgarna styrker att de för egen räkning och för de familjemedlemmar gentemot vilka de har försörjningsansvar förfogar över följande:

a) Stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att de skall kunna försörja sig själva och sina familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten. Medlemsstaterna skall bedöma dessa försörjningsmedel med hänsyn till vilken typ av medel det rör sig om och inkomsternas regelbundenhet, och får beakta nivån för minimilöner och -pensioner, innan ansökan om ställning som varaktigt bosatt lämnades in.

b) En sjukförsäkring avseende alla risker som de egna medborgarna i den berörda medlemsstaten normalt omfattas av.

…”

6 I artikel 7.1 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”För att förvärva ställning som varaktigt bosatt skall tredjelandsmedborgaren lämna in en ansökan till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där han/hon är bosatt. Ansökan skall åtföljas av dokumentation i enlighet med nationell lagstiftning som styrker att han/hon uppfyller villkoren i artiklarna 4 och 5 samt, i förekommande fall, av en giltig resehandling eller en bestyrkt kopia av denna.

…”

7 Artikel 8.1 i samma direktiv har följande lydelse:

”Ställning som varaktigt bosatt skall vara permanent om inte annat följer av artikel 9.”

8 Artikel 9 i direktiv 2003/109 har rubriken ”Återkallande eller förlust av ställning som varaktigt bosatt”. I punkt 1 i denna artikel föreskrivs följande:

”Varaktigt bosatta skall inte längre ha rätt att behålla ställning som varaktigt bosatta i följande fall:

a) Om det har upptäckts att ställningen som varaktigt bosatt har förvärvats genom bedrägeri.

b) Om ett utvisningsbeslut har fattats enligt villkoren i artikel 12.

c) Vid bortovaro från gemenskapens territorium under en period om tolv månader i följd.”

9 I artikel 11 i detta direktiv föreskrivs följande:

”1. Varaktigt bosatta skall åtnjuta den behandling som en medlemsstats egna medborgare får i fråga om följande:

a) Tillträde till arbetsmarknaden och verksamhet som egenföretagare, under förutsättning att dessa verksamheter inte medför någon som helst offentlig myndighetsutövning, liksom anställnings- och arbetsvillkor, inklusive uppsägnings- och lönevillkor.

…”

10 I artikel 12 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna får fatta beslut om utvisning av en varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare endast om han/hon utgör ett reellt och tillräckligt allvarligt hot mot allmän ordning eller säkerhet.

2. Beslutet i punkt 1 får inte grundas på ekonomiska överväganden.

…”

11 I artikel 13 i samma direktiv anges följande:

”Medlemsstaterna får utfärda uppehållstillstånd som gäller permanent eller tills vidare på förmånligare villkor än de som anges i detta direktiv. Sådana uppehållstillstånd skall inte ge rätt till bosättning i andra medlemsstater enligt kapitel III i detta direktiv.”

Direktiv 2004/38/EG

12 Artikel 7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 2004, s. 77, och rättelse i EUT L 229, 2004, s. 35) har följande lydelse:

”1. Varje unionsmedborgare skall ha rätt att uppehålla sig inom en annan medlemsstats territorium under längre tid än tre månader om den berörda personen

a) är anställd eller egenföretagare i den mottagande medlemsstaten, eller

b) för egen och sina familjemedlemmars räkning har tillräckliga tillgångar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under vistelsen, samt har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i den mottagande medlemsstaten, eller

c) – är inskriven vid en privat eller statlig institution, som är erkänd eller finansierad av den mottagande medlemsstaten på grundval av dess lagstiftning eller administrativa praxis, med huvudsyftet att bedriva studier eller genomgå en yrkesutbildning

– samt har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i den mottagande medlemsstaten samt avger en försäkran till den behöriga nationella myndigheten, i form av en förklaring eller på något annat valfritt likvärdigt sätt, om att han har tillräckliga tillgångar för att kunna försörja sig själv och familjen, så att de inte blir en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under deras vistelseperiod, …

…”

13 Artikel 14 i direktivet har rubriken ”Bibehållen uppehållsrätt”. I punkt 2 i denna artikel föreskrivs följande:

”Unionsmedborgare och deras familjemedlemmar skall ha uppehållsrätt enligt artiklarna 7, 12 och 13 så länge de uppfyller villkoren i dessa artiklar.

…”

Belgisk rätt

14 Av artikel 15 bis i wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (lagen om utlänningars rätt till inresa, vistelse och bosättning samt om avlägsnande av utlänningar) av den 15 december 1980 (*Belgisch Staatsblad*, 31 december 1980, s. 14584), i den lydelse som var tillämplig på omständigheterna i det nationella målet (nedan kallad utlänningslagen), framgår följande:

”1 § Såvida inte skäl hänförliga till den allmänna ordningen och den nationella säkerheten talar däremot, ska en utlänning som inte är medborgare i Europeiska unionen, som uppfyller villkoren i 3 § och som har uppehållit sig lagligt och oavbrutet i K[on]ungariket [Belgien] under de fem år som omedelbart föregår ansökan om förvärv av ställning som varaktigt bosatt beviljas ställning som varaktigt bosatt.

…

3 § Utlänningar som avses i 1 § ska styrka att de förfogar över stabila, regelbundna och tillräckliga medel för att försörja sig själva och de familjemedlemmar som är beroende av dem för sin försörjning, så att de inte blir en belastning för staten, och att de har tecknat en sjukförsäkring för att täcka riskerna i Belgien.

De försörjningsmedel som avses i första stycket ska i vart fall uppgå till den inkomsttröskel under vilken socialt bistånd kan beviljas. Dessa försörjningsmedel ska bedömas med hänsyn till vilken typ av medel det rör sig om och inkomsternas regelbundenhet.

Konungen fastställer, genom kunglig kungörelse efter överläggningar i ministerrådet och med beaktande av de kriterier som anges i andra stycket, det minsta belopp som försörjningsmedlen ska uppgå till.”

15 Det anges i rundskrivelse om ställning som varaktigt bosatt av den 14 juli 2009 (*Belgisch Staatsblad*, av den 11 augusti 2009), att nämnda försörjningsmedel kan styrkas på följande sätt:

”Försörjningsmedel kan styrkas genom förvärvsinkomster, arbetslöshetsersättning, invaliditetsersättning, förtidspension, ålderspension, ersättning som utbetalas inom ramen för en arbetsskadeförsäkring eller en sjukförsäkring inom arbetslivet … Denna förteckning är inte uttömmande.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

16 Den 26 juli 2007 ansökte X, som uppgav att han var kamerunsk medborgare, vid den belgiska ambassaden i Yaoundé (Kamerun) om studentvisum. Han erhöll studentvisum och hans rätt att vistas i Belgien förlängdes årligen till och med den 15 januari 2016. Eftersom X hade arbetstillstånd beviljades han, den 19 januari 2016, efter ansökan ett uppehållstillstånd. Uppehållstillståndet gällde till och med den 14 januari 2017.

17 Den 27 december 2016 ansökte X om att beviljas ställning som varaktigt bosatt. Till stöd för sin ansökan lämnade han bland annat in anställningsavtal, ett taxeringsbeslut och lönebesked i hans brors namn som bevis för att han förfogade över stabila, regelbundna och tillräckliga försörjningsmedel. X lämnade dessutom in en handling som undertecknats av hans bror, i vilken denne åtog sig att se till att den berörda personen ”förfogar över stabila, regelbundna och tillräckliga medel för att försörja sig själv och de familjemedlemmar som är beroende av honom för sin försörjning, så att de inte blir en belastning för staten” i enlighet med artikel 15 bis i [utlänningslagen].”

18 Gemachtigde van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie en Administratieve Vereenvoudiging (det befullmäktigade ombudet för statssekreteraren för asyl och migration, med ansvar för förenklingen av förvaltningen, Belgien) (nedan kallat det befullmäktigade ombudet) avslog denna ansökan genom beslut av den 5 april 2017. Vad beträffar stabila, regelbundna och tillräckliga försörjningsmedel enligt artikel 15 bis i utlänningslagen, var beslutet formulerat på följande sätt:

”Den berörda personen har inga egna försörjningsmedel. Det framgår att han sedan den 31 maj 2016 inte längre utövar någon avlönad verksamhet och att han för närvarande inte har några tillgångar. Han har hänvisat till sin brors tillgångar. Den berörda personen ska styrka att han förfogar över tillräckliga medel för att försörja sig själv, så att han inte blir en belastning för belgiska staten.”

19 X överklagade detta beslut till Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Migrationsdomstolen, Belgien). Han hävdade genom sin talan att beslutet grundades på en felaktig tolkning av villkoret om försörjningsmedel i artikel 5.1 i direktiv 2003/109, en bestämmelse som i belgisk rätt har införlivats genom artikel 15 bis i utlänningslagen, eftersom det enligt dessa bestämmelser inte krävs att endast sökandens egna medel ska beaktas.

20 X har understrukit att begreppet ”förfoga över tillräckliga försörjningsmedel”, i den mening som avses i artikel 5.1 i direktiv 2003/109, ska tolkas på samma sätt som de identiska formuleringarna i direktiven 2003/86 och 2004/38. Direktiv 2003/109 syftar till att den rättsliga ställningen för den som har ett uppehållstillstånd för längre tid ska tillnärmas den som unionsmedborgarna åtnjuter. Av detta följer bland annat att den rättspraxis som rör direktiv 2004/38 och den rättspraxis som gällde innan detta direktiv trädde i kraft, av vilken det framgår att detta direktiv inte innehåller något som helst krav på de tillräckliga försörjningsmedlens ursprung, ska tillämpas analogt.

21 Det befullmäktigade ombudet har däremot hävdat att endast den omständigheten att X:s bror åtar sig att sörja för X inte innebär att X har en regelbunden och stabil inkomst. Bedömningen av tillgångarna i samband med ett förfarande för familjeåterförening kan, enligt det befullmäktigade ombudet, inte göras på samma sätt som i ett förfarande för erhållande av ställning som varaktigt bosatt. I ett fall som rör familjeåterförening avseende en unionsmedborgare är det dessutom endast unionsmedborgarens tillgångar som kan beaktas.

22 Med beaktande av dessa anmärkningar önskar den hänskjutande domstolen klarhet i bland annat huruvida artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 ska tolkas på så sätt att de ”försörjningsmedel” som avses i denna bestämmelse endast är sökandens ”egna medel” eller om detta begrepp även omfattar andra typer av medel.

23 Mot denna bakgrund beslutade Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Migrationsdomstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Ska artikel 5.1 a i [direktiv 2003/109] – där det (bland annat) föreskrivs att en tredjelandsmedborgare för att erhålla ställning som varaktigt bosatt ska styrka att han eller hon för egen räkning och för de familjemedlemmar gentemot vilka han eller hon har försörjningsansvar ’förfogar’ över stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att han eller hon ska kunna försörja sig själv och sina familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten – tolkas så, att det endast är tredjelandsmedborgarens ’egna försörjningsmedel’ som avses?

2) Räcker det i detta avseende att dessa försörjningsmedel står till tredjelandsmedborgarens förfogande, utan att det ställs några krav vad gäller försörjningsmedlens ursprung, så att dessa även kan ställas till tredjelandsmedborgarens förfogande av en familjemedlem eller annan utomstående?

3) Om den andra frågan besvaras jakande, räcker det i det fallet med ett åtagande från en utomstående – genom vilket denne förbinder sig att säkerställa att den som har ansökt om att beviljas ställning som varaktigt bosatt, ’för egen räkning och för de familjemedlemmar gentemot vilka denne har försörjningsansvar, förfogar över stabila, regelbundna och tillräckliga försörjningsmedel för att kunna försörja sig själv och sina familjemedlemmar, så att de inte blir en belastning för staten’ – för att styrka att sökanden kan förfoga över försörjningsmedel i den mening som avses i artikel 5.1 a i [direktiv 2003/109]?”

Prövning av tolkningsfrågorna

24 Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 ska tolkas på så sätt att begreppet försörjningsmedel, enligt denna bestämmelse, endast avser de ”egna medel” som den som ansöker om att beviljas ställning som varaktigt bosatt har eller om begreppet även avser de medel som ställs till denna sökandes förfogande av en utomstående samt, i förekommande fall, huruvida det räcker med ett åtagande från den utomstående för att styrka att sökanden förfogar över stabila, regelbundna och tillräckliga försörjningsmedel, i den mening som avses i denna bestämmelse.

25 Enligt artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 ska medlemsstaterna kräva att tredjelandsmedborgarna styrker att de för egen räkning och för de familjemedlemmar gentemot vilka de har försörjningsansvar förfogar över stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att de ska kunna försörja sig själva och sina familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten. Medlemsstaterna ska bedöma dessa försörjningsmedel med hänsyn till vilken typ av medel det rör sig om och inkomsternas regelbundenhet, och får beakta nivån för minimilöner och pensioner, innan ansökan om att beviljas ställning som varaktigt bosatt lämnades in.

26 Artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 innehåller ingen hänvisning till medlemsstaternas nationella rätt. Begreppet försörjningsmedel, som avses i denna bestämmelse, ska därför förstås som ett självständigt unionsrättsligt begrepp och ges en enhetlig tolkning inom unionen, oberoende av hur det kvalificeras i medlemsstaterna, med beaktande av bestämmelsens lydelse, de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i och dess sammanhang (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 november 2017, Maio Marques da Rosa, C-306/16, EU:C:2017:844, punkt 38 och där angiven rättspraxis).

27 Vad för det första avser lydelsen av artikel 5.1 a i direktiv 2003/109, används i den spanska, den engelska, den franska och den italienska språkversionen av denna bestämmelse en term som motsvarar ordet ”medel”, ett begrepp som i enlighet med sin normala betydelse kan beteckna alla ekonomiska medel som den som ansöker om att beviljas ställning som varaktigt bosatt har, oberoende av deras ursprung. I den nederländska och den tyska språkversionen av nämnda bestämmelse används däremot termer som motsvarar begreppet ”inkomster”, vilket på ett mer inskränkande sätt avser personliga medel, däribland de som följer av ekonomisk verksamhet som utövas av den som ansöker om att beviljas ställning som varaktigt bosatt, vilket förefaller utesluta medel från en utomstående, såsom en av sökandens familjemedlemmar.

28 Med beaktande av denna tvetydighet är lydelsen av artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 i sig inte tillräcklig för att fastställa vare sig typen av eller ursprunget för de medel som där avses.

29 Vad för det andra avser målet med direktiv 2003/109 består detta i huvudsak i integrationen av tredjelandsmedborgare som är varaktigt bosatta i medlemsstaterna. Vidare framgår det av skäl 2 i detta direktiv att syftet med att bevilja nämnda tredjelandsmedborgare ställning som varaktigt bosatta är att deras rättsliga ställning ska tillnärmas den som medlemsstaternas medborgare åtnjuter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 oktober 2012, Singh, C-502/10, EU:C:2012:636, punkt 45 och där angiven rättspraxis).

30 Nämnda integration följer dessutom, enligt fast rättspraxis, såsom även bekräftas i skäl 6 i direktiv 2003/109, först och främst av den lagliga och oavbrutna bosättningstiden på fem år som vittnar om att den berörda personen är förankrad i landet och således varaktigt bosatt där (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 juli 2014, Tahir, C-469/13, EU:C:2014:2094, punkt 33 och där angiven rättspraxis). Ur denna synvinkel framstår inte ursprunget för de försörjningsmedel som den som ansöker om att beviljas ställning som varaktigt bosatt har som ett avgörande kriterium.

31 Vad för det tredje avser det sammanhang i vilket artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 ingår, kan det konstateras att kravet på att förfoga över stabila, regelbundna och tillräckliga försörjningsmedel är ett av de materiella villkoren för att erhålla ställning som varaktigt bosatt. Med beaktande av det mål som eftersträvas med direktiv 2003/109 och det system som införs genom direktivet får tredjelandsmedborgare, så fort de uppfyller villkoren och iakttar förfarandena enligt detta direktiv, anses ha rätt att erhålla ställning som varaktigt bosatta samt de andra rättigheter som följer av att denna ställning beviljas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 april 2012, kommissionen/Nederländerna, C-508/10, EU:C:2012:243, punkt 68). Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 46 i sitt förslag till avgörande medger artikel 5.1 a i direktiv 2003/109, i detta sammanhang, i princip inte att det görs gällande ytterligare villkor om ursprunget för de försörjningsmedel som avses i den bestämmelsen.

32 När nämnda bestämmelse ses i ett vidare sammanhang kan det dessutom konstateras att ett jämförbart krav på att förfoga över ”medel” även finns i artikel 7.1 b i direktiv 2004/38, enligt vilken varje unionsmedborgare ska ha rätt att uppehålla sig inom en annan medlemsstats territorium under längre tid än tre månader, bland annat om den berörda personen för egen och sina familjemedlemmars räkning har tillräckliga tillgångar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under vistelsen.

33 Domstolen har slagit fast att en tolkning av villkoret om tillräckliga tillgångar i artikel 7.1 b i direktiv 2004/38 som innebär att den berörda personen själv ska ha sådana tillgångar, utan att i detta avseende kunna göra gällande en medföljande familjemedlems tillgångar, skulle innebära att det till detta villkor, såsom det lyder enligt direktiv 2004/38, lades ett krav angående tillgångarnas ursprung, som skulle utgöra en oproportionerlig inblandning i utövandet av den grundläggande rätt att fritt röra sig och uppehålla sig som föreskrivs i artikel 21 FEUF, eftersom kravet inte är nödvändigt för att uppnå det mål som eftersträvas med artikel 7.1 b i direktiv 2004/38, nämligen att skydda medlemsstaternas offentliga medel (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2015, Singh m.fl., C-218/14, EU:C:2015:476, punkt 75 och där angiven rättspraxis).

34 Begreppet försörjningsmedel enligt artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 kan tolkas analogt med begreppet tillgångar enligt artikel 7.1 b i direktiv 2004/38, på så sätt att det inte utesluter att den berörda personen kan göra gällande försörjningsmedel från en utomstående, som är medlem av hans familj.

35 Med hänsyn till att ställning som varaktigt bosatt förvärvas slutgiltigt och till att målet med artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 är att skydda systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten, har villkoren om ”försörjningsmedel” enligt detta direktiv emellertid en annan räckvidd än den som föreskrivs i direktiv 2004/38.

36 Det framgår nämligen av artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 att medlemsstaterna ska bedöma försörjningsmedlen med hänsyn till vilken typ av medel det rör sig om och inkomsternas regelbundenhet, och de får beakta nivån för minimilöner och pensioner, innan ansökan om förvärv av ställning som varaktigt bosatt lämnades in. Till skillnad från artikel 7.1 b i direktiv 2004/38 krävs dessutom, enligt artikel 5.1 a i direktiv 2003/109, att de försörjningsmedel som där avses inte enbart är ”tillräckliga”, utan även ”stabila” och ”regelbundna”.

37 Beträffande sammanhanget för sistnämnda bestämmelse ska det vidare påpekas att ett krav på att förfoga över ”stabila, regelbundna och tillräckliga” försörjningsmedel även finns i artikel 7.1 c i direktiv 2003/86. Domstolen har tidigare slagit fast att det följer av denna bestämmelses lydelse – bland annat av orden ”stabila” och ”regelbundna” – att de ekonomiska försörjningsmedel som avses i den bestämmelsen ska ha en viss varaktighet och kontinuitet. Enligt den andra meningen i artikel 7.1 c i direktiv 2003/86 ska medlemsstaterna härvidlag bedöma försörjningsmedlen med hänsyn till bland annat deras ”regelbundenhet” (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 april 2016, Khachab, C-558/14, EU:C:2016:285, punkt 30).

38 Artikel 7.1 c i direktiv 2003/86 kan således inte tolkas på så sätt att den utgör hinder för att den behöriga myndigheten i den medlemsstat som en ansökan om familjeåterförening avser prövar om villkoret om referenspersonens försörjningsmedel är uppfyllt med beaktande av en bedömning av huruvida medlen kommer att bibehållas efter tidpunkten för inlämnandet av ansökan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 april 2016, Khachab, C-558/14, EU:C:2016:285, punkt 31).

39 Domstolen har dessutom tidigare påpekat – med avseende på samma bestämmelse, i synnerhet termen ”tillräckliga” som framgår av dess lydelse – att eftersom behoven kan variera mycket mellan olika individer ska denna bestämmelse tolkas så, att medlemsstaterna får ange en viss summa som referensbelopp men däremot inte så, att de får kräva en viss minimiinkomst, oberoende av en konkret prövning av varje sökandes situation (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 mars 2010, Chakroun, C-578/08, EU:C:2010:117, punkt 48).

40 Artikel 7.1 c i direktiv 2003/86 innebär följaktligen att det avgörande inte är försörjningsmedlens ursprung, utan huruvida dessa medel är varaktiga och tillräckliga, med beaktande av den individuella situation som den berörda personen befinner sig i.

41 Det följer av prövningen av lydelsen av och målet med artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 och det sammanhang i vilket denna bestämmelse ingår, med beaktande av bland annat de jämförbara bestämmelserna i direktiven 2004/38 och 2003/86, att ursprunget för de försörjningsmedel som avses i den förstnämnda bestämmelsen inte är ett kriterium som är avgörande för den berörda medlemsstaten vid kontrollen av huruvida dessa medel är stabila, regelbundna och tillräckliga.

42 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 77 i sitt förslag till avgörande ankommer det följaktligen på medlemsstaternas behöriga myndigheter att konkret analysera den individuella situationen för den som ansöker om att beviljas ställning som varaktigt bosatt i dess helhet, och motivera på vilket sätt dennes medel är tillräckliga eller inte och har eller saknar en viss varaktighet och en viss kontinuitet, så att sökanden inte blir en belastning för den mottagande medlemsstaten.

43 Försörjningsmedel från en utomstående eller från en av sökandens familjemedlemmar utesluts följaktligen inte genom artikel 5.1 a i direktiv 2003/109, förutsatt att dessa medel är stabila, regelbundna och tillräckliga. En viktig faktor att beakta i en sådan situation som den som är aktuell i det nationella målet, kan härvidlag vara huruvida ett åtagande från en utomstående eller en av sökandens familjemedlemmar att sörja för sökanden är rättsligt bindande. Medlemsstaternas behöriga myndigheter får även beakta bland annat familjebandet mellan den som ansöker om att beviljas ställning som varaktigt bosatt och den eller de familjemedlemmar som är villiga att sörja för sökanden. Även faktorer som av vilken typ och hur varaktiga försörjningsmedlen från denna sökandes familjemedlem eller familjemedlemmar är, kan vara relevanta i detta hänseende.

44 Av det ovan anförda följer att de frågor som har ställts ska besvaras enligt följande. Artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 ska tolkas på så sätt att begreppet försörjningsmedel, enligt denna bestämmelse, inte endast avser de ”egna medel” som den som ansöker om att beviljas ställning som varaktigt bosatt har, utan även kan omfatta de medel som ställs till denna sökandes förfogande av en utomstående, förutsatt att de, med beaktande av den individuella situation som den berörda sökanden befinner sig i, anses vara stabila, regelbundna och tillräckliga.

Rättegångskostnader

45 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artikel 5.1 a i rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning ska tolkas på så sätt att begreppet försörjningsmedel, enligt denna bestämmelse, inte endast avser de ”egna medel” som den som ansöker om att beviljas ställning som varaktigt bosatt har, utan även kan omfatta de medel som ställs till denna sökandes förfogande av en utomstående, förutsatt att de, med beaktande av den individuella situation som den berörda sökanden befinner sig i, anses vara stabila, regelbundna och tillräckliga.

Underskrifter